

Betænkning

over

I. forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelser.
(Forhøjelse af børnetilskud, ydelse af særligt børnetilskud til visse enlige adoptanter og bortfald af moderskabsydelse og af forhøjet og ekstra børnetilskud) og

II. forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg.

(Underholdshjælp til børn af enlige forsørgere).

(Afgivet af socialudvalget den 25. maj 1973).

Udvalget har behandlet lovforslagene i en række møder og har herunder haft samråd med socialministeren, der tillige har besvaret udvalgets skriftligt stillede spørgsmål.

Udvalget har modtaget skriftlig og mundtlig henvendelse fra Danske Kvinders Nationalråd og skriftlige henvendelser fra Mødrehjælpen i København, fru Bende Rank, Albertslund, og De samvirkende Invalideorganisationer.

Ad I. forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelser. (Forhøjelse af børnetilskud, ydelse af særligt børnetilskud til visse enlige adoptanter og bortfald af moderskabsydelse og af forhøjet og ekstra børnetilskud).

Udvalget har indgående drøftet — herunder i samrådene med socialministeren — hvorvidt det måtte være muligt at udforme lovforslaget på en sådan måde, at besparelse af den tilsigtede størrelsesorden opnås uden at foretage en så principiel ændring af børnetilskudsloven, som den foreslåede ophævelse af det forhøjede og det ekstra børnetilskud ville være udtryk for.

Der er blevet peget på den mulighed, at de to nævnte former for børnetilskud bevarer, dog således, at de kun udbetales til

den enlige forsøger efter ansøgning, men uden nogen indtægtsbegrænsning. Herved opnås, at disse børnetilskud kun udbetales til reelt enlige, hvorved bemærkes, at personer, der måtte afgive urigtige eller ufuldstændige oplysninger, vil kunne drages til ansvar.

På grundlag af et skøn over antallet af af reelt enlige forsørgere må det formodes, at besparelsen ved en sådan ordning vil være noget mindre end den påregnede nettobesparelse ved ophævelsen af det forhøjede og det ekstra børnetilskud. Ministeren har peget på muligheden for at indvinde denne besparelse ved at ophæve retten til moderskabsydelse pr. 1. juli 1973 i stedet for som foreslået pr. 1. oktober 1973.

Ministeren har om besparelsernes størrelse oplyst følgende:

Ved det oprindeligt fremsatte forslag vedrørende forhøjet og ekstra børnetilskud er der på årsbasis skønnet at ville blive tale om en besparelse på 95 mill. kr. Da forslaget forventedes ikrafttrådt pr. 1. oktober 1973, ville besparelsen i 1973-74 blive halvdelen heraf, ca. 47,5 mill. kr. Efter de fremsatte ændringsforslag, jfr. nedenfor, er besparelsen vedrørende forhøjet og ekstra børnetilskud på årsbasis anslået til 65-75 mill. kr. svarende til 32,5-37,5 mill. kr. i 1973-74. Da besparel-

sen ved ophævelsen af moderskabsydelsen er anslået til godt 15 mill. kr. pr. kvartal, betyder en fremskyndelse af ophævelsen fra 1. oktober til 1. juli 1973, at den tilsigtede besparelse for 1973-74 netop opnås. Besparelsen ved ændringerne i forhøjet og ekstra børnetilskud vil — som følge af den konstaterede udvikling — i de kommende år vokse med 17-18 mill. kr. pr. år.

Udvalget finder, at den beskrevne ændring bør foretrækkes, dels fordi der kan være tvivl om, hvorvidt det uden en nærmere undersøgelse vil være rigtigt at gennemføre de i lovforslaget indeholdte meget principielle ændringer uden en nærmere undersøgelse, dels fordi den beskrevne ændring må forventes at være lettere at administrere. Socialministeren har stillet ændringsforslag i overensstemmelse hermed, som er tiltrådt af udvalget.

Udvalget finder dog, at bl. a. de oplysninger, der er fremkommet under lovforslagets behandling i udvalget, sandsynliggør, at der er en så stærk udvikling i retning af nye familiemønstre, at man bør undersøge, om den fordelings- og familiepolitik, der ligger bag lovgivningen om direkte og indirekte støtte til børnefamilier (herunder enlige forsørgere), stadig bør være gældende og i forbindelse hermed søge klarlagt, hvilke samlede virkninger de forskellige former for civilstand udløser.

Udvalget henstiller til ministeren, at denne problemstilling bliver undersøgt og vurderet, idet man herved er opmærksom på, at der vil være et vist sammenfald med den problemstilling, der arbejdes med i det udvalg vedrørende samordning af skatter og sociale ydelser, der er nedsat i overensstemmelse med folketingsbeslutning af 1. marts 1973.

Endelig bemærkes, at det vil være af stor betydning, at de af lovændringen berørte grupper informeres såvel i forbindelse med lovforslagets gennemførelse som løbende.

Et *flertal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) peger på,

at den samlede virkning i besparelsmæssig henseende vil være utilfredsstillende som følge af, at pristalsreguleringen af børnetilskud opretholdes, jfr. det af socialministeren stillede ændringsforslag nr. 9, samt som følge af, at det almindelige børnetilskud forhøjes under hensyn til prisstigningen på mælkeprodukter, jfr. lovforslagets § 1, nr. 1. De samlede besparelsmæssige virkninger af de i denne betænkning omhandlede lovforslag med de af socialministeren stillede ændringsforslag samt af forslag til lov om særlig ydelse til modtagere af børnetilskud og til invalide-, folke- og enkepensionister kan opgøres således:

	finans- året 1973-74	finans- året 1974-75
1) besparelsen ved ændrede regler for ydelsen af forhøjet og ekstra børnetilskud	35-40	90-100
2) bortfald af moderskabsydelsen	45	60
3) merudgift som følge af af børnetilskuddets forhøjelse begrundet i prisstigningen på mejeriprodukter	÷ 80	÷ 65

Der vil således ikke blive nogen besparelse i indeværende finansår, medens besparelsen vil blive 85-95 mill. kr. i finansåret 1974-75

Mindretallet ønsker at tilvejebringe de yderligere besparelser dels ved at undlade at foretage den i prisstigningen på mejeriprodukter begrundede forhøjelse, dels ved at fastholde den i lovforslaget, jfr. § 1, nr. 11, indeholdte ophævelse af pristalsreguleringen af børnetilskud for perioden 1. oktober 1973-31. marts 1974 samt endelig ved efter sidstnævnte tidspunkt at halvere pristalsreguleringen for børnetilskuddene. Halveringen af pristalsreguleringen begrundes med, at børnetilskuddet er skattefrit, hvorfor dets reelle værdi stiger ved øget skattetryk. Herved opnås følgende besparelse:

	finans- året 1973-74	finans- året 1974-75
ad 1) (se ovenfor)	35-40	90-100
ad 2) (se ovenfor)	45	60

besparelse ved fastholdelse af den af ministeren foreslåede ophævelse af pristalsreguleringen for perioden 1. oktober 1973-31. marts 1974..... 55-80 110-160

besparelse ved fra 1. april 1974 at halvere pristalsreguleringen af børnetilskuddene..... 0 100-220

Besparselsen i indeværende finansår vil således blive 135-165 mill. kr., medens besparelsen i finansåret 1974-75 vil blive 360-540 mill. kr.

Mindretallet indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede og af udvalget tiltrådte ændringsforslag samt med de af et mindretal stillede ændringsforslag nr. 2, 5, 8, 11 og 12.

Et *andet mindretal* (det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) er enig i, at den samlede besparelse vil være utilfredsstillende som følge af, at det almindelige børnetilskud forhøjes under hensyn til prisstigningen på mælkeprodukter, jfr. lovforslagets § 1, nr. 1. Mindretallet stiller derfor sammen med ovennævnte mindretal ændringsforslagene nr. 2 og 5, således at besparelsen i forhold til regeringens forslag bliver forøget med 55-80 mill. kr. i finansåret 1973-74. Herefter indstiller mindretallet lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede og af udvalget tiltrådte ændringsforslag samt med ændringsforslagene nr. 2, 5 og 9.

Ad II. forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg. (Underholdshjælp til børn af enlige forsørgere).

Socialministeren har over for udvalget oplyst, at dette lovforslag vil blive taget tilbage, da den foreslåede ændring af forsorgsloven vil være uforholdsmæssig efter vedtagelsen af de af socialministeren stillede ovennævnte ændringsforslag.

Ændringsforslag til

I. forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse.

(Forhøjelse af børnetilskud, ydelse af særligt børnetilskud til visse enlige adoptanter og bortfald af moderskabsydelse og af forhøjet og ekstra børnetilskud).

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til lovforslagets titel.

1) Titlen affattes således:

„**Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse.**

(Forhøjelse af børnetilskud, ydelse af særligt børnetilskud til visse enlige adoptanter og bortfald af moderskabsydelse).“

Af et *mindretal* (Karen Thurøe Hansen, Lis Møller, Simonsen, Holger Hansen, Kofoed, Nathalie Lind, Grethe Philip og Valbak):

Til § 1.

2) Nr. 1 udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Albertsen, Finn Christensen, Hjortnæs, Evald Kristensen, Inge Fischer Møller, Bertel Pedersen, Tastesen, Kurt Brauer og Lütken):

3) Nr. 1 affattes således:

„1. I § 2, stk. 1, ændres „1.124 kr.“ til: „1.168 kr.“

4) Nr. 2 affattes således:

„2. I § 2 ophæves stk. 2 og 3, og i stedet indsættes:

„Stk. 2. Forhøjet børnetilskud udgør 1.708 kr. årlig pr. barn.

Det ydes,

1) når den, der har forældremyndigheden over et barn, er enlig forsørger,

2) når begge et barns forældre modtager folkepension efter § 3, stk. 1, i lov nr. 218 af 4. juni 1965 om folkepension eller invalidepension efter § 3, stk. 2-4, i lov nr. 219 af 4. juni 1965 om invalidepension m. v., eller

3) når folke- eller invalidepension til én eller begge af to pensionsberettigede forældre er bortfaldet efter § 26 i lov om folkepension

eller § 31 i lov om invalidepension, eller når opholdet på et alderdomshjem eller plejehjem for én af forældrene ifølge loven om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister træder i stedet for udbetaling af pensionen.““

Af et *mindretal* (Karen Thurøe Hansen, Lis Møller, Simonsen, Holger Hansen, Kofoed, Nathalie Lind, Grethe Philip og Valbak):

Underændringsforslag til ændringsforslag nr. 4.

5) I den under nr. 4 foreslåede affattelse af § 2, stk. 2, ændres „1.708 kr.“ til: „1.664 kr.“.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

6) Nr. 3 affattes således:

„3. I § 3 udgår ordene „2) eller 3)“.

7) Efter nr. 10 indsættes som nyt nummer:

„01. § 33, stk. 1, affattes således:

„Det påhviler det sociale udvalg (magistraten) at drage omsorg for udbetaling af børnetilskud efter § 2, stk. 1, § 2, stk. 2, nr. 2) og 3), og § 4. Børnetilskud efter § 2, stk. 2, nr. 1, og § 3 udbetales efter ansøgning herom.““

Af et *mindretal* (Holger Hansen, Kofoed, Nathalie Lind, Grethe Philip og Valbak):

8) Nr. 11 affattes således:

„11. § 39, stk. 1, affattes således:

„De i kapitel 1 nævnte ydelser, det i § 24 nævnte normalbidrag og de i § 25, stk. 1, nævnte beløb reguleres efter reguleringspristallet for januar og juli måneder. De i §§ 2 og 3 nævnte børnetilskud forhøjes eller ned sættes med 1,5 pct. og de i § 4 nævnte børnetilskud, det i § 24 nævnte normalbidrag og de i § 25 stk. 1, nævnte beløb med 3 pct. for hver fulde 3 points' udsving i forhold til reguleringspristallet ud over 100 og med henholdsvis 1 pct. og 2 pct. for hver fulde 2 points' udsving i reguleringspristallet under 100, idet overskydende points henstår til

næste regulering. De herefter fremkomne beløb afrundes for så vidt angår børnetilskud efter §§ 2 og 3 til det nærmeste med 4 delige beløb i kroner, for så vidt angår det særlige børnetilskud og det i § 24 nævnte normalbidrag til det nærmeste med 12 delige beløb i kroner og for så vidt angår de i § 25, stk. 1, nævnte ydelser til det nærmeste beløb i kroner. Den forhøjelse af ydelserne efter §§ 2 og 3, der ville være en følge af forhøjelse af julipristallet 1973 i forhold til januarpristallet 1973 indgår ikke i beregningen af børnetilskud.““

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Albertsen, Finn Christensen, Hjortnæs, Evald Kristensen, Inge Fischer Møller, Bertel Pedersen, Tastesen, Karen Thurøe Hansen, Lis Møller, Simonsen, Kurt Brauer og Lütken):

9) Nr. 11 affattes således:

„11. I § 39, stk. 1, 1. pkt., udgår „og 2“, og i § 39, stk. 1, 3. pkt., udgår „moderskabsydelsen og“.

Til § 2.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 3*:

10) Paragraffen affattes således:

„§ 2.

§ 1, nr. 5, 6, 8, 9, 10, 11 og 12, træder i kraft den 1. juli 1973, og § 1, nr. 1, 2, 3, 4, 7 og 01, træder i kraft den 1. oktober 1973.“

Af *mindretallet under nr. 2*:

11) Paragraffen affattes således:

„§ 2.

§ 1, nr. 5, 6, 8, 9, 10, 11 og 12, træder i kraft den 1. juli 1973. De øvrige bestemmelser træder i kraft den 1. oktober 1973.“

Af *mindretallet under nr. 8*:

12) Efter § 2 indsættes som ny paragraf:

„§ 01.

For tiden 1. oktober 1973 til 31. marts 1974 ændres i § 2, stk. 1, „1.124 kr.“ til: „1.260 kr.“, i § 2, stk. 2, „1.664 kr.“ til: „1.864 kr.“ og i § 3 „1.228 kr.“ til: „1.376 kr.“

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Ændringsforslaget er redaktionelt.

Til nr. 2.

Ved ændringsforslaget fastholdes det gældende grundbeløb for børnetilskud efter § 2, stk. 1, således at børnetilskuddet ikke forhøjes i anledning af stigninger i priserne for mejeriprodukter.

Til nr. 3.

Efter lovforslaget skulle pristalsreguleringen af det almindelige børnetilskud ophæves. Det foreslås nu, at pristalsreguleringen bibeholdes. Det beløb, der skal optages i loven, skal derfor fastsættes med udgangspunkt i pristal 100. Beløbet i den gældende lov, 1.124 kr., skal forhøjes med et beløb, der efter det nu gældende pristal giver en årlig forhøjelse af børnetilskuddet med 48 kr., jfr. bemærkningerne til lovforslaget. Beløbet, 1.124 kr., skal derfor forhøjes til 1.168 kr., hvilket betyder, at det almindelige børnetilskud med det gældende pristal ville være 1.308 kr.

Til nr. 4.

Med hensyn til forhøjelsen af det forhøjede børnetilskud henvises til bemærkningerne til nr. 3.

Det foreslås, at bestemmelsen om forhøjet børnetilskud ændres, således at dette tilskud kun ydes til personer, der reelt er enlige forsørgere. Ved bedømmelse af, om en person er enlig forsørger, må der tages hensyn til, om den pågældende lever sammen med den anden af barnets forældre, i hvilket tilfælde der ikke kan ydes forhøjet børnetilskud. Også samliv med en anden end den anden af barnets forældre udelukker fra ydelsen, når der er tale om et vist økonomisk fællesskab. Udtrykket anvendes derved på samme måde som i lov om offentlig forsorg § 56.

Forhøjet børnetilskud skal som hidtil også ydes til børn af forældre, der begge er pensionister.

Til nr. 5.

Ved ændringsforslaget fastholdes det gældende grundbeløb for det forhøjede børne-

tilskud efter § 2, stk. 2, således at der ikke finder nogen forhøjelse sted i anledning af stigningen i priserne på mejeriprodukter.

Til nr. 6.

Det foreslås, at bestemmelsen om ekstra børnetilskud ændres, således at tilskuddet vel fortsat udbetales, men kun ydes til personer; der reelt er enlige forsørgere, jfr. bemærkningerne til nr. 4.

Til nr. 7.

Da ydelse af forhøjet børnetilskud efter § 2, stk. 2, og ekstra børnetilskud efter § 3 til enlige forsørgere forudsætter, at man godtgør at have ret hertil, kan det ikke pålægges de kommunale sociale myndigheder på eget initiativ at drage omsorg for udbetaling som med hensyn til de øvrige børnetilskud.

Til nr. 8.

Ved ændringsforslaget halveres pristalsreguleringen for tiden efter 31. marts 1974. Da mindretallet endvidere fastholder lovforslagets bestemmelse om midlertidig ophævelse af pristalsreguleringen for tiden 1. oktober 1973 - 31. marts 1974, foreslås det endvidere, at den forhøjelse af ydelserne efter §§ 2 og 3, der ville være en følge af forhøjelse af julipristallet 1973 i forhold til januarpristallet 1973, ikke skal indgå i beregningen af børnetilskud efter §§ 2 og 3.

Til nr. 9.

Ændringsforslaget tilsigter at bevare pristalsreguleringen af almindeligt og forhøjet børnetilskud og er i øvrigt en følge af, at moderskabsydelsen ophæves.

Til nr. 10.

Det foreslås, at bestemmelsen om bortfald af moderskabsydelsen træder i kraft den 1. juli 1973, medens de øvrige ændringer af loven som efter det oprindelige forslag træder i kraft den 1. oktober 1973.

Til nr. 11.

Ændringsforslaget, der er redaktionelt, er en følge af ændringsforslagene nr. 2 og 12.

Til nr. 12.

Ved ændringsforslaget, der er en følge af, at lovforslagets bestemmelse om midler-

Bet. o. lovf. vedr. børnetilskud m. m.

tidig ophævelse af pristalsreguleringen af | beløbene med de beløb, der faktisk i tiden
 børnetilskud opretholdes, erstattes i be- | 1. oktober 1973 - 31. marts 1974 kommer til
 stemmelserne for det almindelige, det for- | udbetaling.
 højede og det ekstra børnetilskud grund-

Albertsen, formand.	Finn Christensen.	Hjortnæs.	Evald Kristensen.	Inge Fischer Møller.
Bertel Pedersen.	Tastesen.	Kurt Brauer, næstformand.	Lütken.	Karen Thuroe Hansen.
Lis Møller.	Ulla Worm.	Holger Hansen.	Kofoed.	Nathalie Lind.
		Grethe Philip.	Valbak.	